

Indhold

OM LÆRINGSTAB, SKOLEHULLER OG ANDRE VEJE

- et ord fra redak-
tøren

ET ORD FRA BESTYRELSEN

BØRNENE FØRST - et par spørgsmål

ERFARINGER FRA DEN FØRSTE NED- LUKNING

KORT NYT

KALENDER

Om læringstab, skolehuller og andre veje

Efter endnu en nedlukning og med de ældste klasser stadig hjemsendte har det sjældent stået klarere: skolen med alle sine fag og fagligheder, med al sin materialitet og sanselighed og æstetik og fællesskaber og venskaber og uvenskaber og rod og beskidte toiletter kan ikke genskabes og oversættes 'en til en' i hjemmene.

Uanset den kæmpe indsats der gøres, så kan lærere og pædagoger ikke have et øje på hver finger og undervise og drage omsorg på samme måde via skærmen som på skolen i hverdagen. *Nødundervisning i form af fjernundervisning*, som det hedder på myndighedssprog, er en nødvendig foranstaltning, men ikke en erstatning for den ægte vare i klasseværelset, fysiklokalet, på gangene, på turene, på scenen, etc. Det er med andre ord klart, at børnene ikke lærer det samme i *nødundervisningen*, som de ellers ville have gjort, men derfra og til at tale om læringstab, læringsefterslæb, skolehuller og 'en tabt generation', som både politikere og politiske aktører har gjort den seneste tid, der er et stykke vej.

Og det er en vej brolagt med et blik på læring som en bestemt viden børnene skal opnå for at de selv og samfundet skal klare sig. En *effektiviseringsdiskurs*, hvor læring kan og skal måles og i samme bevægelse gøres til den enkeltes, institutionens og samfundets ansvar. Det er en vej brolagt med en forestilling og forventning om, at man kan lave eksakte opgørelser over børns læring og lægge dem til grund for

rangeringer af indsatser, investeringer og succes - på et individuelt, institutionelt og samfundsmæssigt niveau. Det er en vej brolagt med en forståelse af børnene som nationens råstof, der som humane ressourcer under ingen omstændigheder må falde tilbage i forhold til vores konkurrenter.

Går vi ad *læringstabets*, *skolehullernes* og '*en tabt generations*' vej, risikerer vi at gøre *tabet* og *hullerne* til noget, der bor i det enkelte barn. Vi risikerer at gøre børn og unge skræmte over alt det, de taber - og alt det de skal indhente. Vi risikerer at glemme og se bort fra alle de erfaringer, på godt og ondt, som børn og unge har gjort sig under et på alle måder usædvanligt år - og at lærere og pædagoger faktisk er uddannede til at danne ramme om en faglig kvalificering af disse erfaringer og bringe dem i spil i undervisningen.

Det er jo netop det der kan gå for sig i skolen, når vi går ad andre veje - ad pædagogikkens og undervisningens veje; de udfordringer pandemien har skabt og skaber på et individuelt og samfundsmæssigt plan kan tages op, vendes og drejes, blive til fysik og musik - og blive glemt helt og fuldkomment i et billedprojekt, en diktat eller noget helt tredje. Pædagogikkens og undervisningens veje og kvalitet består jo netop i at forholde sig til forholdene, og via fag og faglighed justere og tilpasse undervisningen, så den tager højde for situationen og så børnene kan være med og deltage.

Sune Jon Hansen

Et ord fra Bestyrelsen

2021 er allerede en god måned gammel og vi startede året med endnu en nedlukning og nødundervisning i form af fjernundervisning for 0. - 4. klasserne også. Det er i sandhed en sejtrækker, der både kræver tålmodighed og udholdenhed - og dedikation og engagement. Det er en kæmpe opgave i alle løfter og løser på skolerne - og det bliver ikke lettere af at bekendtgørelser, retningslinjer og helt afgørende udmeldinger udsendes senere end sent.

Sommerens prøver

Vi har i Lilleskolernes Sammenslutning siden efteråret 2020 presset på for en afklaring på indeværende skoleårs prøver og med tiden har flere og flere meldt sig i koret. Desværre skulle vi helt hen til begyndelsen af februar måned førend der blev indgået en politisk aftale, som reducerer antallet af prøver til sommer. Det er svært ikke at tolke ministerens og flere af de øvrige politiske partiers afventende tilgang som udtryk for en stadig stærk og vedholdende tro på og opbakning til et system, hvor læring kan og skal måles; hvor kontrollen med og styringen af skolens dele og helhed er forankret i numeriske opgørelse over læringsudbyttet.

Dette viste sig også i ministerens begrundelse for at fastholde de nationale tests til trods for et år med corona: "Vi har som samfund brug for at få et samlet overblik over skolehuller hos eleverne" (Pernille Rosenkrantz-Theil på Twitter, 20 jan., 2021). Den udmelding skal yderligere ses i lyset af, at testene blev evalueret sidste år, og her var

konklusionen bl.a., at målingerne ikke kan bruges på elevniveau. I Lilleskolernes Sammenslutning vil vi kontinuerligt spørge til og udfordre, hvad det er for et 'behov' vi som samfund har, for at få sådan et overblik over 'skolehuller' og hvad det overhovedet er for et blik på børn og skole, der ligger til grund for dette.

Mon ikke lærere og pædagoger ude på de enkelte skoler, hvis de får tiden og rammerne til det, vil tage sig af børnenes faglighed og trivsel - og få 'lukket' evt. 'skolehuller', når skolerne åbner helt igen.

Tests af pædagogisk personale på de frie grundskoler

I forbindelse med genåbningen af skolerne for 0. - 4. klasserne annoncerede myndighederne, at lærere og personale på skolerne bør blive testet to gange ugentligt. Opgaven blev givet kommunerne, var/er fuldt finansieret af staten og skelner ikke mellem om man er ansat på den ene eller anden type skole.

Desværre stod det hurtigt klart at teststrategien og -indsatsen ikke lige- og sidestillede alt personale. Mens ansatte i folkeskolerne skulle testes af andet kommunalt personale - og IKKE af kolleger - skulle de frie grundskoler selv stille personale til rådighed, som ville blive oplært til at udføre prøver.

Vi fandt, og finder det fortsat, helt urimeligt og ufornuftigt, at frie grundskoler ikke indgik i en ordning, hvor test foretages af eksterne personer. Et er de etiske aspekter i at kolleger skal teste hinanden, noget andet er 'forskelsbehandlingen' og

at man efterlader en stor gruppe af borgere (og skoler) i en prekær situation, hvor en lang række forhold omkring bl.a. hygiejne, ansvarsplacering, kvalitetssikring, vished for korrekt udførelse af podning og tolkning af testresultat, GDPR, dilemmaer ved ansatte, der ikke ønsker test osv., ikke var behandlet.

Efter en hektisk weekend udfærdigede og sendte vi sammen med de øvrige skoleforeninger et fælles brev til Justitsministeren, Undervisningsministeren, de uddannelsespolitiske ordførere samt den politiske følgegruppe for COVID-19. Her udfoldede vi vores indstilling til og kritik af 'test-situationen' og anførte at de mange uafklarede forhold ikke gjorde det muligt for skoleforeningerne entydigt at anbefale skolerne at indgå i en aftale med kommunerne om test i forbindelse med genåbning af skolerne.

Vi påpegede også, at det var ærgerligt, at der på den måde blev slået en pæl ned mellem folkeskolerne og de frie grundskoler, da teststrategien jo har et klart og vigtigt formål: at sikre tryghed for børn, forældre og ansatte på skolerne, og samtidig være et effektivt værktøj i bekæmpelse af smittespredning og smitteopsporing.

De politiske pres voksede i løbet af sidste uge, undervisningsministeren blev kaldt i samråd og torsdag aften i uge 6 meldte KL så ud, at der var hjemmel til at frie grundskoler kan indgå i samarbejde med kommunerne om kviktests af personalet.

Nu må vi se om og hvordan kommunerne så lever op til den opgave der er blevet givet dem og stiller det

samme testspor til rådighed for alle skoler i kommunen. Dét vil vi naturligvis følge tæt - ligesom vi også fortsat vil forfølge og dyrke samarbejdssporet med de øvrige skoleforeninger; at vi i sådanne situationer taler med en stemme, stiller os alle stærkere.

Sekretariatet

På sekretariatet fortsætter det gode arbejde med at etablere og konkretisere Lilleskolernes Sammenslutning som *full service* skoleforening. I januar startede Niels Strunge på sekretariatet og med hans ankomst har vi nu det hold, der skal tegne sekretariatet - og det tegner godt. Vi glæder os i bestyrelsen over at gå ind i 2021 med *holdet sat*.

Ny struktur for bestyrelsen

Og med *holdet sat* har vi i bestyrelsen for alvor kastet os over, hvordan vi kan organisere os som bestyrelse på måder, så vi bedst muligt kan løfte de opgaver der skal løftes, repræsentere Lilleskolernes Sammenslutning og varetage foreningens interesser: Hvordan vi får skabt en struktur for bestyrelsen, hvor vi får mest ud af vores ressourcer, er effektive og effektfulde - og hvor det er både attraktivt og muligt at løfte sine forpligtigelser, hvad enten det er i rollen som formand eller 'menigt' bestyrelsesmedlem.

Det er spændende og relevante drøftelser, og vi ser frem til også at have dem med jer på det forestående repræsentantskab, som afholdes på Sdr. Jernløse Lilleskole, fredag den 16. april, fra kl. 13.30.

Mange hilsner
Bestyrelsen
Lilleskolernes Sammenslutning

REPRÆSENTANTSKAB 2021

HERMED INDKALDES TIL ORDINÆRT REPRÆSENTANTSKABSMØDE
I LILLESKOLERNES SAMMENSLUTNING

Fredag den 16. april, kl. 13.45 – 17.00
På Sdr. Jernløse Lilleskole

Velkommen til årets Repræsentantskabsmøde i Lilleskolernes Sammenslutning. Et år er ved at være gået siden vi sidste år traf beslutningen om at reetablere Lilleskolernes Sammenslutning som en selvstændig skoleforening. Og hvilket år det har været! For foreningen, for skolerne, for samfundet – og for os alle hver især.

Vi har i Lilleskolernes Sammenslutning i det forgangne arbejdet hårdt på at komme på plads som 'ny' skoleforening. Vi har fået nye lokaler, nye medarbejdere på sekretariatet er kommet til og nye kontakter og relationer er indgået. Dét glæder vi os til at samle op på på årets *Repræsentantskabsmøde* – hvor vi også skal pege fremad mod årene der kommer; i god dialog med jer.

I lyset af den aktuelle situation med COVID-19 bliver årets Repræsentantskabsmøde afholdt uden det efterfølgende *Lilleskoletræf*, som vi ellers har tradition for. Vi håber, at vi kan afholde *Repræsentantskabsmødet* med fysisk fremmøde på Sdr. Jernløse Lilleskole. Det skal selvsagt være forsvarligt og muligt indenfor de gældende sundhedsfaglige retningslinjer og intentioner. Vi vil i god tid inden *Repræsentantskabet* vurdere, om vi kan forvente at kunne mødes fysisk eller om årets *Repræsentantskab* skal afholdes virtuelt i et online mødeforum.

Vi glæder os til at se jer.

De bedste hilsner,
Bestyrelsen i Lilleskolernes Sammenslutning

Praktisk info:

Tilmelding: post@lilleskolerne.dk

Tilmeldingsfrist: fredag den 9. april

Sted: Sdr. Jernløse Lilleskole, Sdr. Jernløsevej 51, 4420 Regstrup

Det er naturligvis gratis at deltage.

Børnene Først – et par spørgsmål

Regeringens nye og ventede udspil, *Børnene Først*, har som sin primære ambition at sikre børn i udsatte positioner flere rettigheder og et trygt hjem. Mens det er svært at være uenig i ambitionen, giver udspillet i sit indhold, sine tilgange og greb imidlertid anledning til en række spørgsmål.

For vores område drejer det sig især om den betoning af straf, kontrol og overvågning udspillet bærer præg af og som særligt kommer til udtryk i spørgsmålet om underretninger. I en undersøgelse foretaget af Institut for Menneskerettigheder fra 2019 blev det konkluderet, at der typisk underrettes halvt så ofte fra fri- og privatskoler i sammenligning med gennemsnittet for folkeskolen. Dengang, som nu, var fokus særligt på friskoler med muslimske værdier. Undersøgelsen danner også 'empirisk' grundlag i *Børnene Først*, hvor det igen understreges, at det er "bekymrende, at ansatte på fri- og privatskoler underretter langt mindre end folkeskolen om bekymringer for et barn eller en ung" (s. 29).

Regeringen foreslår på den baggrund, at:

- ansatte på frie og private grundskoler, der ikke overholder den skærpede underretningspligt, skal kunne straffes på lige fod med ansatte på landets skoler.
- at fri- og privatskoler, der har bemærkelsesværdigt få eller ingen underretninger, skal have en særlig opmærksomhed med en indikator for underretninger, som kan indgå i det tilbagevendende risikobaserede tilsyn med

fri- og privatskolernes overholdes af frihed- og folkestyrekravet.

I Lilleskolernes Sammenslutning deltager vi aktuelt i en arbejdsgruppe i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet angående *tilsynet*; helt generelt såvel som specifikt i forhold til frihed- og folkestyrekravet, og indikatoren for underretninger.

Vi kan som udspillet forelægger være bekymrede for retssikkerheden, idet ansatte på skolerne risikerer at blive betragtede som skyldige indtil det modsatte er bevist; at man med andre ord risikerer at blive straffet, hvis ikke man underretter nok, og dermed skaber en omvendt bevisbyrde med omfattende tjeklister, undersøgelser, kontroller, dokumentation, usikkerhed, mv. til følge.

Spørgsmålet er ikke hvorvidt skolerne skal underrette, hvis der er noget at underrette. Det skal de. Spørgsmålet er om man med den tilgang som er beskrevet i udspillet, er i færd med at installere et regime, hvor man risikerer at straffe ansatte på skolerne for noget de ikke ser – og at ansatte og skoler som en konsekvens heraf, begynder at underrette for at sikre sig selv. Det kan ikke være i nogens – hverken børnenes eller de voksnes interesse.

Vi kommer til at følge dette udspil og de videre forhandlinger tæt. Dels af ovenstående grunde, dels fordi det handler om børn og dels fordi vi altid skal være ekstra opmærksomme, når politiske initiativer rettes mod de frie grundskoler – hvad enten det er inden- eller udenfor friskoleloven.

Temamøder for bestyrelser 2021 Online i virtuelt møderum

Lilleskolernes Sammenslutning inviterer hermed til en række temamøder for skolernes bestyrelse. Hvert møde vil have fokus på et konkret tema, der på forskellig vis indgår i og har relevans for bestyrelsen og kan danne afsæt for en kontinuerlig kvalificering af bestyrelsens arbejde.

Formålet er med temamøderne er med andre ord:

- at understøtte den faglighed man skal have med ombord i arbejdet som bestyrelse,
- at give viden til og om rammerne for bestyrelsesarbejdet,
- at styrke grundlaget for et godt samarbejde mellem bestyrelsen og den ansatte, daglige ledelse.

Indholdet på møderne er konkret og faktuel. Temamøderne vil vare 45-60 minutter - afhængigt af emnet. Hvert møde rundes af med 10 minutters spørgetid.

Som bestyrelsesmedlem kan man deltage individuelt hjemme via zoom, men det er også tanken, at kurserne kan benyttes af skolens samlede ledelse - bestyrelse og daglige ledelse - forud for eller som del af et ordinært bestyrelsesmøde på skolen. Forårets temamøder er:

Torsdag 11. marts, kl. 19.00:

Generalforsamlingen 2021

Vi ser på rammerne for afholdelse af generalforsamlingen, generelt og under de aktuelle corona-forhold, på bestyrelsens rolle og dens ansvar for at sikre sin og skolens legitimitet.

Tirsdag 6. april, kl. 19.00:

Bestyrelsens opgaver

Hvori består bestyrelsens opgaver som de fremgår af friskoleloven, tilskudsbekendtgørelsen og andre bekendtgørelser. Det er i fokus for dette temamøde.

Tirsdag den 4. maj, kl. 19.00:

Forretningsorden og vedtægter

Er jeres forretningsorden(er) og vedtægter tidssvarende? Hvilke formål tjener disse, hvad bør/skal de indeholde og hvordan holdes de vedlige, så de afspejler den skole man har og vil have.

Torsdag den 3. juni, kl. 19.00:

Tilskud, satser og skolens økonomi

Til dette temamøde ser vi på skolens økonomi. Vi ser på tilskudsmodellen, på de forskellige satser og øvrige rammer for skolens økonomi.

Sune Jon Hansen, sekretariatsleder i Lilleskolernes Sammenslutning, er vært for møderne og får på hvert møde selskab af en til to oplægsholdere fra sekretariatet, LS' Bestyrelse, en skole eller udefra.

Tilmelding

Tilmelding er ikke strengt nødvendigt men velkomment af hensyn til planlægningen og kan ske ved at kontakte sekretariatet på 6914 9664 eller pr. mail til post@lilleskolerne.dk

Vi glæder os til at se jer

Lilleskolernes Sammenslutning

Erfaringer fra den første nedlukning

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har på vegne af Børne- og Undervisningsministeriet undersøgt, hvilke erfaringer man har gjort sig med nødundervisningen under COVID-19-nedlukningen og den gradvise genåbning i foråret og forsommeren. På grundskoleområdet er ledere og lærere for kommunale skoler, frie grundskoler og efterskoler inddraget (deltagelsesgraden er nogenlunde ens og der skelnes i rapporten ikke mellem skoleformer).

Af de resultater, som træder tydeligst frem i analysen af de mange erfaringer, som ledere, lærere og elever på de deltagende grundskoler har gjort sig i forbindelse med nødundervisningen i foråret og forsommeren 2020 sammenfatter EVA således:

- "Lærerne vurderer, at læringsudbyttet under nedlukningen i foråret 2020 var generelt lavere end i den almindelige undervisning - og i særlig grad for de fagligt svage elever.
- Under nedlukningen i foråret 2020 blev det faglige indhold tilpasset vilkårene og trivsels- og relationsarbejdet blev prioriteret højt af såvel ledere som lærere.
- Selvom motivationen var udfordret hos en del elever, så var der andre for hvem undervisningen derhjemme oplevedes positivt bl.a. fordi der var mere ro og færre forstyrrelser.
- Nedlukningen var mest udfordrende - fagligt og trivselsmæssigt - for de mere sårbare elevgrupper, fx elever fra socialt udsatte hjem og elever der får

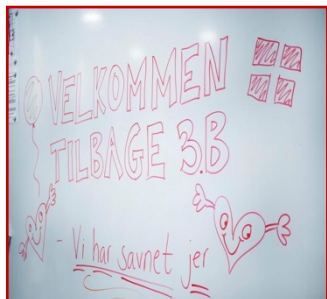
specialundervisning eller anden faglig støtte. Enkelte elever fx med psykiske problemer synes at have haft gavn af undervisningen derhjemme.

- Kontrasten til den almindelige undervisning var stor under nedlukningen i foråret 2020. Uanset klassetrin bestod undervisningen i høj grad af selvstændigt arbejde og brug af digitale læremidler. Virtuel klasseundervisning og virtuelt samarbejde med andre var imidlertid primært noget, som udskolingseleverne deltog i" (EVA 2021, s. 6).

God undervisning

På baggrund af undersøgelsen konkluderer EVA, at erfaringerne fra nødundervisningsperioden yderligere har sat fokus på nogle af de elementer, som er vigtige for god undervisning i grundskolen. Nu kunne man være fræk at bringe en *disclaimer*, 'det viste vi godt i forvejen', men nu er det altså endnu engang understreget. Det handler bl.a. om:

- at der skal være gode muligheder for at udvikle faglige og sociale relationer mellem elever og lærere samt eleverne imellem.
- at lærernes instruktioner til eleverne er tydelige, at eleverne kan få passende hjælp til og feedback på skolearbejdet, samt at udfordrede elevers behov imødekommes.
- at det er vigtigt med variation i undervisningsfag, indhold og arbejdsformer samt mulighed for, at eleverne kan være aktive i løbet af skoledagen.

- at det er vigtigt at gøre sig nye erfaringer, men perioderne med nedlukning har også været med til at understrege, at der ikke findes nogen enkel eller enstregig vej.
- at udvikling af god undervisning er en fortløbende proces, som kræver indsigt og professionalisme, og som må foregå, både når en pandemi ændrer skolehverdagen markant, og når undervisningen finder sted med udgangspunkt i skolens mere velkendte fysiske rammer og situationer.

Der gives i rapporten yderligere en række perspektiver og opsamlinger

på særlige opmærksomhedsfelter. Det gælder blandt andet, at en tydelig rammesætning og klare italesættelser af forventninger kan være til stor hjælp; at det er vigtigt med et ekstra fokus på de elever, der i forvejen har det svært fagligt eller socialt; at der med nedlukningen har vist sig et potentiale for at udvikle undervisningen; og at de gode erfaringer imidlertid ikke kan overføres én til-én (EVA 2021, s. 12 ff).

Hele rapporten kan tilgås her og på EVA's hjemmeside:

<https://www.eva.dk/grundskole/saadan-oplevede-elever-laerere-ledere-foerste-corona-nedlukning>

Nye indsatser skal styrke faglighed og trivsel

Torsdag den 18. februar indgik regeringen og de øvrige politiske partier aftale om at anvende 600 millioner kroner til at understøtte et fagligt løft og trivsel i grundskolen og på ungdoms- og voksenuddannelserne.

Som en del af aftalen afsættes der 390 millioner kroner i 2021 til et fagligt løft frem mod sommerferien - særligt til de elever og kursister, der skal til afsluttende prøver, eller som har særlige behov.

For at give skoler og uddannelsesinstitutioner størst mulig frihed og fleksibilitet har regeringen yderligere fremsat et ændringsforslag til den såkaldte nødlov. Ændringsforslaget giver midlertidigt - foreløbigt frem til sommerferien 2021 - mulighed for at omlægge undervisningen og lave lokale løsninger, der tager udgangspunkt i elevernes konkrete behov. Det er hensigten, at det skal være op til den enkelte skole og institution at vurdere, om pengene for eksempel bedst bruges til supplerende undervisning, to-lærerordninger eller turboforløb.

Der afsættes i alt 88 millioner kroner til at styrke elevernes trivsel. Heraf målrettes 44 millioner kroner til PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) til indsatser for elever i mistrivsel eller i risiko for mistrivsel.

De frie grundskoler er omfattet af aftalen, som kan læses i sin helhed her: <https://www.uvm.dk/aktuelt/nyheder/uvm/2021/feb/210218-nye-indsatser-skal-styrke-faglighed-og-trivsel>

KALENDER 2020/2021

2021

Repræsentantskab

16. april

Ledertræf 2021

22. – 24. september

Vi forventer at melde datoer for efterårets arrangementer ud i den nærmeste fremtid. Det vil bl.a. gælde Lederiet, Intromøde for nye medarbejdere, Specialpædagogisk træf, Regionsmøder. Vi håber at kunne afholde de årlige Intromøder for nye bestyrelsesmedlemmer inden sommerferien – vi afventer det næste rul i genåbningen inden vi melder noget ud.